

Nota van eisen en wensen ontwerp Catharijnesingel Zuid

Inhoud

<u>1. Inleiding</u>	3
<u>1.1 Projectgrenzen</u>	3
<u>1.2 Projectscope</u>	4
<u>1.3 Participatie</u>	4
<u>2 Eisen en wensen interne disciplines</u>	5
<u>2.1 Inleiding</u>	5
<u>2.2 Eisen en wensen</u>	5
<u>3. Bijlagen</u>	10

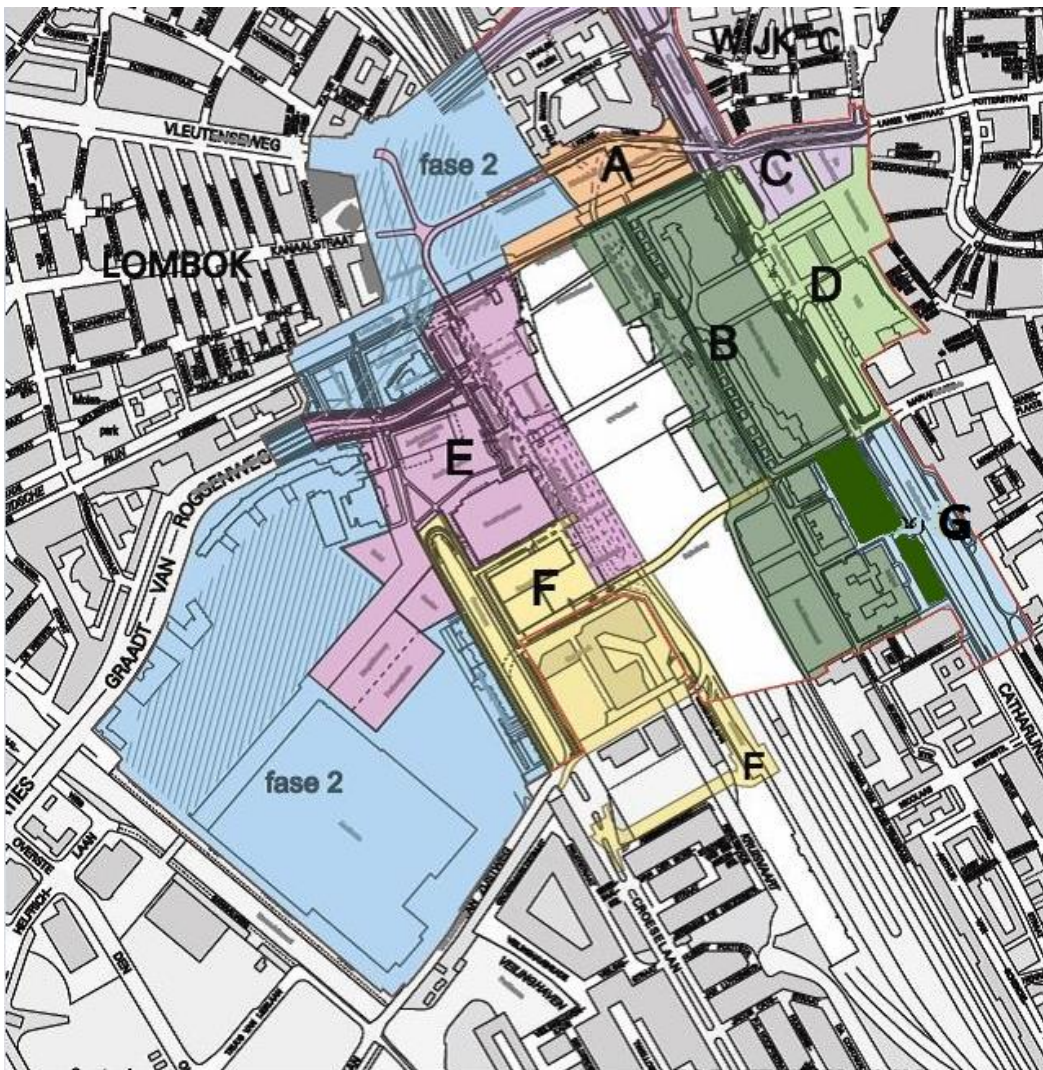
1. Inleiding

Het stationsgebied van de gemeente Utrecht wordt grootschalig aangepakt. Samen met haar partners werkt de gemeente aan een nieuw stationsgebied dat in combinatie met de oude binnenstad straks het centrum van Utrecht vormt. Het herstel van de Catharijnesingel is één van de prominente ontwikkelingen uit het Masterplan Stationsgebied. In dit plan wordt de oorspronkelijke open waterverbinding hersteld door de singelgracht opnieuw uit te graven. In 2015 is het water terug gebracht in het noordelijk deel van de Catharijnesingel. Om de Stadsbuitengracht met dit deel te verbinden dient nog een laatste stuk singelgracht te worden hersteld, namelijk Catharijnesingel midden (fase 1) en Catharijnesingel zuid (fase2).

1.1 Projectgrenzen

Eind 2015 is het eerste deel van de singel open gegaan. Dit deel sluit in het noorden aan op de Weerdsingel en eindigt vooralsnog ter hoogte van Vredenburg. Het deel tussen Vredenburg en de Mariaplaats, fase 1, is voorbereid maar moet nog uitgevoerd worden. Fase 2 betreft het deel van de singel tussen de Mariaplaats en daar waar de singel weer moet aansluiten op de bestaande singel. Deze fase moet nog geheel ontworpen worden.

Het deelgebied Catharijnesingel Zuid ligt aan de zuidoostzijde (G). Dit deelgebied raakt aan Catharijnesingel Midden (gebied D) en Stationsplein Oost (B).

Figuur 1: Ligging Catharijnesingel Midden (D) en Zuid (G) binnen het Stationsgebied

1.2 Projectscope

De scope van dit project omvat het deelgebied G (Catharijnesingel zuid). In onderstaande figuur geeft de rode lijn de grens aan van de realisatieopgave. In oost-westrichting omvat de ontwerpoppogave het gebied 'van gevel tot gevel', de blauwe lijn.

Figuur 2: Projectgebied Catharijnesingel zuid

1.3 Participatie

Bij het ontwerp van de Catharijnesingel willen we waar mogelijk wensen van bewoners, ondernemers, belangengroepen en overige geïnteresseerden meenemen. Denk aan het inpassen van groen, van aanlegsteigers, eventueel een brug. We willen de omgeving zo vroeg mogelijk betrekken bij het proces.

Binnen het participatieproces wordt onderscheid gemaakt naar gemeentelijke disciplines en externe stakeholders (omwonenden, bedrijven, andere overheden). In eerste instantie zijn met de gemeentelijke disciplines de eisen en wensen aan het ontwerp (het ontwerp kader) bepaald. Catharijnesingel zuid vormt onderdeel van het Zocherpark. In dat licht kan het project hetzij als te restaureren monument worden beschouwd, hetzij als binnen specifieke ontwerp kaders te herstellen singel. Daarnaast zijn er eisen opgehaald bij andere disciplines als Ecologie, de Havenmeester en Beheer. Vervolgens zullen bij de externe stakeholders de wensen opgehaald worden ten aanzien van het ontwerp.

In dit document zijn de eisen en visies van de gemeentelijke disciplines benoemd. De wensen van de omgeving en overige belanghebbenden zullen tijdens de participatiemomenten worden opgehaald. Beiden (interne en externe eisen en wensen) vormen samen het referentiekader op basis waarvan het ontwerp dient te worden uitgewerkt.

In het navolgende hoofdstuk worden de eisen c.q. wensen per gemeentelijke discipline aangegeven.

2. Eisen en wensen interne disciplines

2.1 Inleiding

Hoofddoel van dit document is vastlegging van een initieel door interne disciplines zoveel mogelijk gemeenschappelijk gedeelde en breed gedragen ontwerpvisie voor het ontwerp van de Catharijnesingel Zuid.

Tijdens een tweetal sessies hebben de diverse interne disciplines hun visie toegelicht aan de hand van de door hen gepresenteerde en aangeleverde informatie. Dit geeft per discipline een beeld van de eisen, wensen en randvoorwaarden rond het ontwerp.

In het navolgende is op basis van deze informatie een mogelijk kader geschetst waar het ontwerp voor de Catharijnesingel op gebaseerd dient te worden.

De onderstaande eisen en wensen zijn een verzameling die mogelijk incidenteel lastig zijn te verenigen. Daarnaast moeten deze eisen en wensen op een weloverwogen wijze ingebracht worden in het participatie proces omdat de inbreng vanuit de omgeving van waarde kans zijn voor de te bedenken oplossingen en het draagvlak.

2.2 Eisen en wensen

Onderstaand zijn per discipline de zienswijzen rond het ontwerp opgenomen.

1. Stedenbouw

- Singel moet samenhang en structuur creëren in de overgang tussen historische binnenstad en poortgebieden (singel niet te ervaren als barrière)
- Singel dient dynamiek en vitaliteit van het centrum te versterken (zie ook *bijlage 1 "Identiteit en herkenbaar, Dynamiek en vitaliteit"*)
- Singel moet als ruimte bieden voor o.a.:
 - ontmoeten / flaneren
 - recreëren / sporten
 - cultuursnuiven
- Mobiliteitsbeeld singel: nadruk op lopen en fietsen, auto's zijn te gast
- Ruimtelijke continuïteit singel moet versterkt worden door:
 - herkenbaar en waar mogelijk eenduidig profiel
 - geordende functies (bv fietsenklemmen en parkeerplaatsen)
 - te kiezen materialen en meubilair moeten aansluiten bij monumentale karakteristieken van het singelgebied als geheel
- Behoud of waar nodig verbetering bestaande boom- en groenstructuur

2. Ontwerp openbare ruimte

- Uitgangspunt voor het ontwerp is het Masterplan Stationsgebied met als thema's "verbinden, herstellen en betekenis geven", het voorlopig (wegen)ontwerp Catharijnesingel

zuid (2009) , het concept definitief (wegen)ontwerp Catharijnesingel midden (2015) en het definitief ruimtelijk ontwerp Rijnkade (2016) Onderdelen uit de ontwerpen zijn:

- Continuïteit van het water
 - Breedte van watergang van 20 meter en doorgaand groen aan oeverkant
 - Binnenzijde van de singel als verblijfplaats en voor het bestemmingsverkeer/voetgangers (geen fietspad)
 - Buitenzijde voor het doorgaand verkeer (auto 30 km/uur, fiets en voetganger)
 - Doorgaande bomenrij(en) aan buitenzijde singel. Los geplaatste bomen aan binnenzijde
 - Willemsplantsoen ten zuiden van Marga Klompébrug inrichten als voortzetting van Zocherplantsoen
 - Het groen kan divers zijn, terwijl de doorgaande oeverlijn zichtbaar blijft en belangrijke doorzichten open zijn
 - Rijnkade ten noorden van Marga Klompébrug inrichten als stedelijke kade
- Ontwerp Marga Klompébrug conform Paardenveldbrug echter met subtielere bevestiging van de balustrade
 - Voetpad aan waterkant buitenzijde singel zo mogelijk inpassen onder aan oever of bovenaan oever, steile talud vormt echter een technisch obstakel
 - Materiaalgebruik conform actualisatie referentiekader Stationsgebied 2016 (Bouwstenen).
 - Herplaatsing kunst onderzoeken en nieuw kunstwerk Marga Klompébrug, nagaan bij kunstcommissie gemeente Utrecht
 - In *bijlage 2 "Notitie ontwerp Catharijnesingel zuid"* en *bijlage 3 "Actualisatie Bouwstenen Referentiekader openbare ruimte"* zijn aan de hand van beschrijvingen en foto's visualisaties van de ontwerpvisie voor de openbare ruimte opgenomen

3. Erfgoed

- Er dient een monument hersteld te worden in de geest van Zocher, zie ook *bijlage 4 "Herstel stadsbuitengracht zuid"*
- Het gehele breedteprofiel maakt deel uit van het Zocherontwerp
- Maten en materialisatie van de verschillende onderdelen moeten zich evenwichtig tot elkaar verhouden (met name breedte en materialisatie rijweg en fietspaden, roestvast stalen boog brug en omgeving)
- Uitgaan van oorspronkelijke breedte en ligging van het water
- Lineaire bomenstructuur (deels dubbele bomenrijen) aan de "buitenzijde",
- groene oevers
- heldere continue oeverlijn, materialisatie aansluitend op de houten oevers richting "Ledig Erf"
- Behoud van bomen daterend van vóór de demping
- Optimalisatie leefomstandigheden moerascipressen ter hoogte van inlaat spuikoker
- Herstel cq versterking van de parkaanleg geënt op de ontwerpprincipes van en in aansluiting op de rest van het plantsoen. Aansluiten op het palet van beplanting van de rest van het plantsoen
- Zorgvuldig vormgeving van de aansluiting van het plantsoen- op het kadedeel van de Zocheraanleg
- Zorgvuldige vormgeving aansluiting van de verschillende ruimtelijke eenheden (Mariaplaats, plantsoen, kade, Moreelsepark)
- Water in de singel te zien als onderdeel van het park, groen en water dienen gekoppeld te worden
- Zorg voor een goede vormgeving van de overgang van het kruispunt Marga Klompébrug naar het park

- Omgeving van het project meenemen, namelijk het verkeer, zicht op de stad, verbinding Singelpark en Moreelsepark (onderzoek in hoeverre dit onderdeel is van de scope van het project)
- Punt van zorg zijn de monumentale moerascipressen bij de bult Zuid, die moeten behouden blijven
- Gewenste evenwichtige verhoudingen tussen alle onderdelen (groen, water, verhardingen)

4. Ecologie

- Geen grote (>30 m) leemten bomenstructuur
 - Voldoende verblijfplaatsen voor flora en fauna (biodiversiteit)
 - Groeiplaatsen met zo min mogelijk stress door bijvoorbeeld:
 - geen bodemverdichting
 - geen kabels en leidingen door de wortelkluit
 - geen onnatuurlijke grondwaterbewegingen
 - beschikbaarheid van voldoende voedingsstoffen
 - goede bodem voor bomen
 - Boomkronen dienen zo weinig mogelijk te worden verlicht t.b.v. vleermuizen, let op de maximale lux-waarde
 - Plekken waar vleermuizen kunnen verblijven (bv spuikoker) onderzoeken op aanwezigheid daarvan (eisen vleermuizen flora- en faunawetgeving)
 - Winterverblijfplaatsen watervleermuis in de aanlandingen/pijlers bruggen aanbrengen
 - Zorgen voor goede vestigingsplaatsen voor drijfwaterplanten (bijvoorbeeld waterlelie en gele plomp) buiten de vaarroute
 - Voor fauna te gebruiken verbindingen aanbrengen onder de bruggen
 - Oevers groen uitvoeren en niet te steil (max 1:3). Vogels en zoogdieren moeten zonder aanvullende voorzieningen het water uit kunnen komen
 - Zorgen voor vestigingsmogelijkheden voor muurplanten (stenige oeverdelen)
 - Groene overgang water-land, overbrugbaar door fauna. Dat betekent lage verschillende beplanting ter hoogte van de waterlijn met name aan de buitenzijde van de singel
- TOELICHTING:
 - Door een juist materiaalgebruik in de kades kunnen mogelijkheden worden gecreëerd ter bevordering van flora en fauna (muurplantjes, varens, vleermuizen)
 - Een goed verlichtingsplan (type licht, gerichtheid) komt de vleermuizen ten goede. Op Paardenveld wordt bijv. amberverlichting toegepast. Daarnaast zijn ondergrondse structuren (zie spuikoker Paardenveld) een goede mogelijkheid als onderkomen voor de vleermuizen
 - Bomen en waterplanten gaan moeilijk samen vanwege boomschaduw
 - Het toevoegen van allerlei structuren en elementen (bijv. t.b.v. pleziervaart, ondanks de behoefte aan aanlegplaatsen) moet beperkt blijven, de mens is hier te gast
 - Voorkeur voor een zachte overgang

5. Water

- Profiel watergang minimaal gelijk aan noordelijk deel Catharijnesingel
- Correcte aansluiting op bestaande singel zuid. Zuidzijde (beheer en eigendom RWS) heeft een leggerdiepte (wettelijk minimaal profiel) dat 70 cm (NAP-2,20m) dieper is dan het ontwerpprofiel van het noordelijke deel van de Catharijnesingel (beheerder HDSR)
- Zorg ervoor dat met beide partijen en de gemeente er overeenstemming komt over de te hanteren waterdiepte voor het te realiseren deel. Realiseer een oeverconstructie die

- enerzijds bestand is tegen golfslag en sterk genoeg om de grond te keren en anderzijds een groen aanzicht en inrichting heeft (zie eisen ecologie)
- Géén bomen nabij waterkant natuurvriendelijke oever (buitenzijde, i.v.m. schaduwwerking)
- Randvoorwaarden HDSR, RWS en provincie voor waterbeheer en vaarwegfunctie (zie leggers HDSR en Rijkswaterstaat en provinciale vaarwegverordening)
- Minimale aanlegdiepte 2,10 m (vaardiepte 1,80 m en 0,3 m oeverdiepte t.b.v. mogelijke baggeraangroei). Deze voorwaarde geldt voor een profiel van minimaal 14 m en bij de aanlegplekken
- Minimale doorvaarthoogte bruggen 1,90 m (is doorvaarthoogte van laagst gelegen brug aan de Catharijnesingel. Voor de passantenhaven geldt een hogere minimale doorvaarthoogte, te weten de minimale doorvaarthoogte voor de Oude Gracht
- Waterpeil conform peilbesluit van oktober 2013 van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
- Voor de realisatiefase gelden de uitgangspunten voor doorspoeling en lozingen vanuit de riolering etc. zoals vastgelegd in het Structuurplan riolering en waterhuishouding Stationsgebied en in de vergunning van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
- creëren van verblijfsplekken voor mensen aan de oever
- Voor voorbeelden groene oevers kan geput worden uit Wensen Initiatiefgroep Vergroening Singel, zie *bijlage 5, "Vergroening Stadsbuitengracht Fase 1"*

6. Bomen

- Beleid is om geen dunne sprieten neer te zetten maar al behoorlijke bomen qua grootte
- Behoud specifieke bomen zoals de moerascipressen
- In ontwerpuitwerking beeld van bomen op plateau in talud vermijden
- Te verplanten bomen bij voorkeur in het projectgebied in te passen
- Zoals het nu naar uitziet kan de rij bomen aan de westkant van de gracht (ter hoogte van en aan Inktpot zijde) behouden blijven
- Aan de oostzijde ter hoogte van Willemlantsoen zal een deel van de rij bomen verwijderd moeten worden vanwege de ligging in de loop van de watergang
- De moerascipressen kunnen naar alle waarschijnlijkheid behouden blijven, de andere bomen die wel op de bult in zuid staan zullen verwijderd moeten worden
- 13 platanen zijn te verplanten terug in het projectgebied. Deze bomen kunnen niet in depot worden gezet maar moeten meteen verplant worden naar de overkant. Vóór 1 april 2017 worden de 13 platanen voorbereid. Eerste moment van verplanten is dan 1^e kwartaal 2018; als dat qua planning niet haalbaar is, worden de 13 platanen in het laatste kwartaal van 2018 of eerste kwartaal van 2019 verplant naar de overkant

7. Havenmeester

- Ruimtereservering voor ligplaatsen recreatievaart emissie-loze vaartuigen (max. 7 m)
- Ruimtereservering tijdelijke afmeer (max 30 min) van rondvaartboten
- Ruimtereservering tijdelijke afmeer (max 60 min) van emissie-loze recreatievaart
- Voornoemde ruimtereserveringen het liefst opnemen aan buitenzijde singel
- Zones voorzien van stroomaansluitingen
- Er is een grote behoefte aan aanlegplaatsen. Vanuit de vaarboten (Schuttevaer en KBCU) zullen wat wensen naar boven komen
- Emissie-loos varen is het doel voor de Singel

8. Civiele Constructies

- Rekening houden met buitenzijde singel als ecologische hoofdcorridor
- Houd rekening met beheer ecologische voorzieningen

10. Duurzaamheid

- Standaard eisen duurzaamheid (aanbestedingsleidraad Utrecht)
- Duurzaamheidseisen “Pianoo”
- Specifieke EMVI-criteria duurzaam materiaalgebruik en inzet materieel
- Project zo duurzaam mogelijk uitvoeren (o.b.v. doorrekening DuboCalc), bv afhankelijk toepassing LCC

9. Verkeer

- Ontsluiting van Karel V in het ontwerp meenemen
- Verkeer onderzoekt hoe een overgang naar een 30 km zone in het gebied vorm te geven, in kader van Mobiliteitsplan Utrecht 2025 Slimme Routes Slim Regelen, Slim Bestemmen.
- Het huidige profiel met tweemaal één rijstrook zal worden doorgezet, twee éénrichting fietspaden
- Belangrijk aandachtspunt is de overgang van de bestaande weg van de Catharijnesingel ten noorden van de kruising met de Bartholomeïbrug naar het nieuwe verkeersontwerp
- De huidige touringcarplekken op de Catharijnesingel moeten terugkomen. Deze touringcarhaltes dienen voor de ontsluiting van het zuidelijk deel van de Utrechtse binnenstad. Indien handhaving van de huidige locatie op de Catharijnesingel niet mogelijk is, dan dient een voorziening van een vergelijkbare kwaliteit in de buurt van de huidige locatie worden gerealiseerd
- Er dient een keermogelijkheid aanwezig te zijn voor ondermeer touringcars. Deze keermogelijkheid kan vanzelfsprekend niet op de Catharijnesingel worden gerealiseerd, maar moet in samenhang met de inrichtingsplannen van het Moreelsepark worden onderzocht
- Onderzocht moet worden om handhaving van het bestaande tweerichtingsfietspad over een deel van de Catharijnesingel mogelijk is (bijvoorbeeld tot – vanuit het zuiden bekeken – Sterrenbos of de zuidelijkste weg van Moreelsepark)

3. Bijlagen

- Bijlage 1 "Identiteit en herkenbaar, Dynamiek en vitaliteit"
- Bijlage 2 "Notitie ontwerp Catharijnesingel zuid"
- Bijlage 3 "Actualisatie Bouwstenen Referentiekader openbare ruimte"
- Bijlage 4 "Herstel stadsbuitengracht zuid"
- Bijlage 5 "Vergroening Stadsbuitengracht fase 1"